

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno nuomonės dėl Komisijos pasiūlymo dėl Tarybos reglamento, kuriuo dėl institucijų istorinių archyvų deponavimo Europos universitetiniame institute Florencijoje iš dalies keičiamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 354/83, santrauka

(Visą šios nuomonės tekstą anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis galima rasti EDAPP interneto svetainėje <http://www.edps.europa.eu>)

(2013/C 28/05)

1. Įvadas

1.1. Konsultacijos su EDAPP

1. 2012 m. rugpjūčio 16 d. Komisija priėmė Tarybos reglamento, kuriuo dėl institucijų istorinių archyvų deponavimo Europos universitetiniame institute Florencijoje iš dalies keičiamas Reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 354/83, pasiūlymą (toliau – pasiūlymas) ⁽¹⁾. Pasiūlymas tą pačią dieną buvo nusiųstas EDAPP konsultacijai.

2. Prieš priimant pasiūlymą EDAPP buvo suteikta galimybė pateikti neoficialias pastabas. Pasiūlyme atsižvelgta į daugumą iš šių pastabų. Todėl duomenų apsaugos priemonės pasiūlyme buvo sugriežtintos. EDAPP palankiai vertina tai, kad su juo, priėmus pasiūlymą, taip pat oficialiai konsultavosi Komisija ir kad pasiūlymo preambulėje pateikiama nuoroda į šią nuomonę.

1.2. Pasiūlymo tikslai ir aplinkybės

3. 1983 m. vasario 1 d. Tarybos reglamente (EEB, Euratomas) Nr. 354/83 dėl Europos ekonominės bendrijos ir Europos atominės energijos bendrijos istorinių archyvų atvėrimo visuomenei ⁽²⁾ (toliau – Archyvų reglamentas) reikalaujama, kad ES institucijos ir įstaigos įsteigtų istorinius archyvus ir, praėjus 30 metų, atvertų juos visuomenei. Pagal Archyvų reglamentą kiekviena institucija ir įstaiga savo istorinių archyvų laikymo vietą parenka savo nuožiūra.

4. Pasiūlymo tikslas – iš dalies pakeisti Archyvų reglamentą ir nustatyti visoms ES institucijoms ir įstaigoms (išskyrus Teisingumo Teismą ir Europos Centrinį Banką) privalomą spausdintinių archyvų deponavimo Europos universitetiniame institute Florencijoje (EUI) tvarką. Tiesą sakant, Europos Komisija, Europos Sąjungos Taryba ir Europos Parlamentas pagal sutartis jau deponuoja savo spausdintinius archyvus EUI. Taigi, kaip paaiškinama aiškinamajame memorandume, pasiūlymu *status quo* padėtis nekeičiama, tačiau juo „siekiama patvirtinti EUI vaidmenį institucijų istorinių archyvų valdymo srityje. Juo bus sukurtas patikimas teisinis ir finansinis ES ir EUI partnerystės pagrindas“.

5. Pasiūlymu taip pat nebus keičiamos galiojančios taisyklės ir procedūros, kurių laikydamosi ES institucijos ir įstaigos atveria visuomenei savo istorinius archyvus po 30 metų. Be to, pasiūlymu nebus keičiamos istorinių archyvų nuosavybės teisės, kurios toliau priklausys deponuojančioms institucijoms ir (arba) įstaigoms. Trumpai tariant pasiūlyme nustatyti riboti ir tiksliniai Archyvų reglamento pakeitimai, tačiau nėra siūloma jį iš esmės atnaujinti ar išsamiai peržiūrėti.

1.3. Pasiūlymo reikšmė duomenų apsaugai. EDAPP nuomonės tikslai

6. Kad Europos institucijos ir įstaigos galėtų vykdyti savo užduotis, jos turi tvarkyti didelius kiekius duomenų, įskaitant asmens duomenis. Kai kurie tvarkomi asmens duomenys gali būti ypač opūs duomenų apsaugos požiūriu ⁽³⁾ ir (arba) tai gali būti slapti institucijoms arba įstaigoms perduoti duomenys nesitikint, kad jie vieną dieną taps prieinami visuomenei, pvz., medicininėse arba darbuotojų bylose esantys asmens duomenys, arba asmens duomenų tvarkymas, susijęs su drausmės arba priekabiavimo procedūromis, vidaus auditu, įvairiomis skundų ar peticijų rūšimis ir prekybos, konkurencijos, kovos su sukčiavimu ar kitais tyrimais.

⁽¹⁾ COM(2012) 456 final.

⁽²⁾ Tarybos reglamentas (EEB, Euratomas) Nr. 354/83 (OL L 43, 1983 2 15, p. 1).

⁽³⁾ Pavyzdžiui, „ypatingi asmens duomenys“ pagal Reglamento (EB) Nr. 45/2001 10 straipsnį.

7. Kai kurie iš šių asmens duomenų, įskaitant tuos, kurie *prima facie* kelia didžiausią pavojų susijusiems asmenims, sunaikinami suėjus konkrečiam terminui, kai jie nebenaudojami pradiniais tikslais (arba kitais suderinamais administraciniais tikslais), kuriais jie buvo surinkti.

8. Vis dėlto nemaža dalis Europos institucijų ir įstaigų laikomų dokumentų, įskaitant, tikėtina, juose esančius asmens duomenis, bus ne sunaikinti, bet galiausiai perduoti Europos Sąjungos istoriniams archyvams ir viešai prieinami istoriniais, statistikos rinkimo ir moksliniais tikslais ⁽¹⁾.

9. Svarbu, kad Europos institucijos ir įstaigos nustatytų aiškią politiką dėl to, kokie asmens duomenys turėtų arba neturėtų būti perduodami istoriniams archyvams, ir kaip apsaugoti tuos asmens duomenis, kurie bus išsaugoti ir pateikti susipažinti visuomenei istoriniuose archyvuose. Tokia politika turi padėti užtikrinti susijusių asmenų privatumo ir asmens duomenų apsaugą ir rasti šių pagrindinių teisių apsaugos, teisės susipažinti su dokumentais ir teisėtų istorinių tyrinėjimų interesų pusiausvyrą.

10. Nors dauguma Europos institucijų ir įstaigų yra nustatę dokumentų valdymo, duomenų saugojimo ir archyvavimo politiką (žr., pvz., Komisijos priimtą vidaus administracinį dokumentą ⁽²⁾ dėl bendrojo išsaugojimo sąrašo (angl. CCL)), tačiau šiuo metu šioje srityje pateikiamos tik ribotos duomenų apsaugos gairės. CCL ir panašūs dokumentai turėtų būti toliau tobulinami arba papildomi konkretesnėmis ir visapusiškesnėmis duomenų apsaugos gairėmis.

11. Be to, būtina atkreipti dėmesį į tai, kad galiojanti politika nustatoma vidaus dokumentuose, o ne Tarybos ir Parlamento priimamoje teisėkūros priemonėje. Tiesą sakant, išskyrus Archyvų reglamento 2 straipsnio 1 dalyje pateikiamą trumpą nuorodą į „dokumentams taikomą išimtį, susijusią su individo privatumu ir neliečiamumu, kaip nustatyta Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 ⁽³⁾ 4 straipsnio 1 dalies b punkte“, dabartiniame šio reglamento tekste konkrečiai nenurodoma, kokie asmens duomenys gali būti perduodami istoriniams archyvams ir taip galiausiai atskleidžiami visuomenei.

12. Todėl nurodytąjį Reglamento (EB) Nr. 1049/2001 4 straipsnio 1 dalies b punktą privalu aiškinti atsižvelgiant į taikytinus duomenų apsaugos teisės aktus, įskaitant Reglamentą (EB) Nr. 45/2001, ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo praktiką. Todėl siekiant nuspręsti, kokie asmens duomenys turėtų būti saugomi istoriniuose archyvuose, reikia išsamiai analizuoti kiekvieną atskirą atvejį.

13. Šiuo metu persvarstomi Direktyva 95/46/EB ⁽⁴⁾ ir Reglamentas (EB) Nr. 1049/2001, o Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 taip pat turėtų būti netrukus persvarstomas. Nors tikimasi, kad šie teisės aktų pakeitimai padės užtikrinti aiškumą, tačiau atsižvelgiant į jų bendrą pobūdį mažai tikėtina, kad juose bus nustatytos pakankamai konkrečios su Europos institucijų ir įstaigų archyvavimo praktika susijusios gairės. Dėl paties Archyvavimo reglamento Komisija pasiūlė tik ribotus pakeitimus, neturinčius įtakos 2 straipsnio 1 daliai ir kitoms esminėms nuostatomis.

14. EDAPP šioje nuomonėje pasiūlys keletą tikslinių pakeitimų, kuriuos galima įtraukti šiuo metu atliekant ribotą Archyvų reglamento peržiūrą. Be to, EDAPP atkreips dėmesį į poreikį patvirtinti konkrečias priemones, įskaitant tinkamas įgyvendinimo taisykles, siekiant užtikrinti, kad duomenų apsaugos problemos, susijusios su teisėtu įrašų laikymu istoriniais tikslais, būtų veiksmingai išspręstos.

⁽¹⁾ Archyvų reglamento 1 straipsnio 2 dalyje pateikiamos tiek ES institucijų ir įstaigų „archyvų“, tiek ir „istorinių archyvų“ apibrėžtys. Archyvai apibrėžiami kaip „visi su (ES) veikla susiję dokumentai ir įrašai, nepriklausomai nuo jų rūšies ir laikmenos, kuriuos, vykdydama savo funkcijas, parengė ar gavo viena iš institucijų, jos atstovai ar tarnautojai“. Tuo tarpu istoriniai archyvai apibrėžiami, kaip „ne vėliau nei po 15 metų nuo jų parengimo“ ... „nuolatiniame saugojimui atrinkti (institucijų) archyvai“, kurie buvo atrinkti atsižvelgiant į „pirminio rūšiavimo tvarką, skirtą dokumentų ir įrašų grupavimui į saugotinus ir neturinčius administracinės ar istorinės vertės“.

⁽²⁾ SEC(2007) 970, priimtas 2007 m. liepos 4 d., šiuo metu persvarstomas. Taip pat žr. 2007 m. gegužės 7 d. EDAPP pastabas dėl 2007 m. CCL projekto. Šias pastabas galima rasti adresu: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/webdav/site/mySite/shared/Documents/Supervision/Adminmeasures/2007/07-05-07_commentaires_liste_conservation_EN.pdf

⁽³⁾ OL L 145, 2001 5 31, p. 43.

⁽⁴⁾ Žr. Komisijos pasiūlymą dėl reglamento dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo (COM(2012) 11 final). Taip pat žr. 2012 m. kovo 7 d. EDAPP nuomonę dėl duomenų apsaugos reformų paketo. Šią nuomonę galima rasti adresu: http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/Consultation/Reform_package;jsessionid=46ACCFDB9005EB950DF9C7D58BDE5377

15. Siekiant išsamiau nurodyti aplinkybes, 2 dalyje bus trumpai aptarti kai kurie bendrieji duomenų apsaugos klausimai ir dabartinės tendencijos, susijusios su ES istorinių archyvų atvėrimu ir skaitmeninimu, duomenų anonimizavimu ir atskleidimu, taip pat Komisijos atvirų duomenų iniciatyvomis.

10. Išvados

65. EDAPP palankiai vertina tai, kad pasiūlyme sprendžiamos su duomenų apsauga susijusios problemos, visų pirma:

- nustatant taikytinos teisės nuostatas,
- numatant priežiūros instituciją,
- konkrečiai apibrėžiant EUI, kaip duomenų tvarkytojo, vaidmenį, ir
- nustatant reikalavimą priimti įgyvendinimo taisykles, skirtas duomenų apsaugos klausimams spręsti praktiniu lygmeniu.

66. Siekdamas išspręsti likusias duomenų apsaugos problemas, EDAPP rekomenduoja siūlomuose Archyvų reglamento pakeitimuose:

- konkrečiai nurodyti pagrindinius tikslus ir būtiniausius įgyvendinimo taisyklių turinio reikalavimus, taip pat tokių taisyklių priėmimo procedūras, įskaitant valdysenos struktūrą, siekiant užtikrinti suderintą ir koordinuotą požiūrį, aiškų priėmimo terminą ir konsultacijų su EDAPP tvarką,
- paaiškinti istoriniuose archyvuose laikomų asmens duomenų apsaugai taikytinas taisykles,
- numatyti apsaugos priemones, susijusias su EUI laikomais privačiais archyvais, ir
- pateikti bent jau būtiniausius paaiškinimus, susijusius su Archyvų reglamento 2 straipsnyje nurodyta privatumo išimtimi.

Priimta Briuselyje 2012 m. spalio 10 d.

Peter HUSTINX

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas
